

населения, получившая информацию от школьников, учителей и из СМИ, не ставит опасности в природе и покупать у браконьеров первоцветы.

На улицах и рынках Донецка и других крупных городов области торговцев первоцветами букетиками становится все меньше с каждым годом. И это результат работы не только экологической инспекции, но и учителей и школьников.

УЧНІВСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ В СИСТЕМІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ПРИВАТНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

В статті розглянуто актуальні проблеми використання виховного потенціалу учнівських об'єднань в структурі особистісно орієнтованої виховної системи приватної загальноосвітньої школи з метою підвищення ефективності її діяльності.

The article deals with topical problems of the educational potential of the student organizations in the structure of personality-oriented educational system of private schools in order to increase its efficiency.

Ключові слова: особистісно орієнтоване виховання, приватна школа, потенціал учнівських об'єднань, виховний проект.

Сучасні тенденції щодо виведення системи освіти в Україні на рівень світових стандартів вимагають теоретико-методологічного обґрунтування, експериментальної апробації нових моделей навчання і виховання. При цьому пріоритетним напрямом реформування освіти є гуманізація, тобто переорієнтація навчально-виховного процесу в освітніх закладах на особистість дитини.

Особистісно орієнтоване виховання є суттєвим компонентом стратегії розвитку приватних загальноосвітніх навчальних закладів, умовою їх успішності на сучасному вітчизняному ринку освітніх послуг. Ресурсна база приватного навчального закладу (матеріально-технічне забезпечення, фінансовий, кадровий, інформаційний, організаційний потенціал) спроможна забезпечити створення ефективної виховної системи, звести до мінімуму негативний вплив зовнішніх соціокультурних факторів, побудувати безперервне в часі та просторі виховне середовище [4].

Для успішного розв'язання цих завдань педагогічний колектив приватної загальноосвітньої школи повинен стати координатором зовнішніх і внутрішніх виховних впливів, визначувачем виховного потенціалу всіх соціальних інститутів — системи освіти, органів влади та правопорядку, громадських організацій, позашкільних навчальних закладів, родин, учнівських (дитячих) об'єднань, формальних і неформальних об'єднань громадян, трудових колективів.

При традиційній організації виховного процесу у вітчизняних загальноосвітніх школах спостерігається, по-перше, певна роз'єднаність у часі та просторі конкретних виховних заходів, їхня неузгодженість для різних учнівських колективів (класів, груп) в рамках школи, відсутність об'єднуючого начала для виховної роботи кожного класного керівника або вихователя.

теля. По-друге, відсутня перспективність, проєктивність, наступність виховного процесу, порушені зв'язки між різними віковими групами учнів, між поколіннями школярів. По-третє, за традиційної шкільної організації діяльності школи виховний процес обмежений у часі через встановлені чіткі норми робочого дня, тижня, року. Виховний процес розбивається на певні академічні терміни: урок, день, тиждень, місяць, рік, знову таки зменшуючи щільність виховного середовища [5].

Для розв'язання цих проблем нами пропонується технологія виховного континуума, тобто безперервного в часі та просторі виховного середовища, яка ґрунтується на трьох основних елементах:

1. Реалізація у виховному процесі *виховних проєктів*, під якими розуміється спеціально організована, цілеспрямована виховна діяльність суб'єктів виховання (учнів, педагогів, батьків) в рамках певних різновікових учнівських об'єднань (клуби, центри, творчі колективи, проєктні групи тощо), яка має різноманітні часові та просторові межі та забезпечує особистісно значущий, прогнозований практичний результат.
2. Здійснення щорічного циклу традиційних загальношкільних виховних заходів (колективні творчі справи, свята, спортивні змагання, ігри, конференції, фестивалі та ін.), в організації та проведенні яких головну роль відіграють саме шкільні учнівські об'єднання.
3. Організація діяльності виховної системи навчального закладу на основі принципу *школи повного робочого дня*, що дозволяє значно розширити часові рамки виховного середовища. Планування діяльності школи повного робочого дня, її режим, розклад занять та заходів, змістове наповнення та ресурсне забезпечення здійснюється за активної участі учнівських об'єднань.

Використання виховного потенціалу учнівських об'єднань у такому контексті дозволяє подолати суперечності між сприйняттям дитиною свого вільного (позаурочного) часу як відпочинку і функцією освітньої системи в позаурочний час, спрямованої на соціальне й особистісно орієнтоване виховання учня. Тому за такого підходу виховання розглядається насамперед як процес мотиваційного розвитку особистості, її самореалізації і професійного самовизначення, а педагог (вихователь) виступає як суб'єкт педагогічної підтримки розвитку і становлення особистості в єдиному, сконцентрованому полі виховних впливів на учня.

Такий погляд на особистісно орієнтоване виховання запропонував І. Бех, висловлюючи думку про те, що «високозмістовна і в соціальному, і в духовному відношенні, різноманітна в предметному плані спільна діяльність є системоутворювальним чинником особистісно-розвивального середовища. Вихованці беруть участь у групових дискусіях на соціально та особистісно значущі теми, у спортивних змаганнях та пізнавальних конкурсах, у пісенних і танцювальних фестивалях тощо. Особливе місце в цій системі посідає трудова діяльність: участь в екологічних акціях, допомога людям похилого віку, праця із самообслуговування» [1].

Нижче представлені довгострокові виховні проєкти в формі самодіяльних учнівських об'єднань приватної середньої загальноосвітньої школи «Ерудит» міста Харкова.

Екологічний центр «Світ навколо нас», виховним завданням якого є формування екологічної культури та екологічної грамотності дитини, виховання людини, яка любить природу свого регіону, своєї країни, планети, виховання бережливого ставлення до природи, вміння зберігати та приумножувати її багатства. Центр сприяє накопиченню екологічних знань, розвитку творчої активності особистості щодо охорони та перетворення навколишнього середовища, виховання почуття відповідальності за його збереження. Основні форми роботи Центру — організація й проведення екологічних виставок, фестивалів, конкурсів, свят, акцій, випуск шкільної екологічної газети, проведення екологічних десантів та прибирання прилеглої до школи території.

Клуб «Ерудит», діяльність якого сприяє інтелектуальному розвитку учнів, розвитку логічного мислення, креативних навичок, культури наукового дослідження. Клуб здійснює ро-

боту, спрямовану на вироблення в учнів свідомого ставлення до навчання, організовує консультативну допомогу із предметів, бере участь у проведенні предметних тижнів, місячників, олімпіад, конкурсів, організовує учнівські науково-практичні конференції, лекції, бесіди, проводить інтелектуальні ігри та конкурси ерудитів.

Спортивний центр «Еллада», діяльність якого спрямована на фізичний та спортивний розвиток учнів, виховання валеологічної культури, стійкої потреби в здоровому способі життя. Центр забезпечує повноцінний фізичний розвиток дітей та підлітків, пропагує здоровий спосіб життя, залучає учнів та батьків до спортивно-масової й культурно-оздоровчої роботи, організовує роботу спортивних гуртків та секцій, груп здоров'я.

«Хобі — центр», головними орієнтирами якого є виховання в учнів потреб у духовному спілкуванні, залучення їх до загальнолюдських й національних цінностей, виховання шанобливого ставлення до культурної спадщини свого народу, естетичних смаків та поглядів, знайомство з культурою інших народів, виховання толерантності та поваги до поглядів представників інших культурних традицій. Центр планує та організовує всю позаурочну діяльність дітей та підлітків, координує діяльність із закладами культури та позашкільними закладами, залучає батьківський колектив до позаурочної роботи з учнями. У рамках Центру працюють театральний гурток «Епос», танцювальний гурт «Еліта». Центр організовує театральні вистави, показові виступи танцювальних колективів, святкові концерти, проводить літературні тижні, конкурси виразного читання, творчі вечори, присвячені культурам інших народів.

Такі та подібні їм учнівські об'єднання в системі виховної роботи приватної загальноосвітньої школи дозволяють, на нашу думку, повніше та ефективніше реалізувати основні ідеї особистісно орієнтованого виховання, а саме:

- створити умови для самовираження, самовизначення кожної конкретної дитини, для розвитку прагнення до безперервної освіти протягом всього активного життя;
- забезпечити взаємодію з родиною, соціально-педагогічними закладами та установами щодо охорони здоров'я дитини та реалізації комплексу заходів з її соціального захисту;
- створити безперервне в часі та просторі виховне середовище (континуум), забезпечити інтеграцію та інтенсифікацію всіх позитивних виховних впливів й запобігання негативного впливу з боку оточуючого середовища;
- проводити постійний педагогічний, психологічний та медичний моніторинг розвитку дитини, здійснювати необхідну корекцію в разі потреби та створити комфортні умови і сприятливий психолого-педагогічний клімат перебування дитини в закладі освіти;
- компенсувати відсутність в основній освіті тих або інших навчальних курсів, що потрібні учням для визначення свого життєвого шляху, конкретизації життєвих та професійних планів, формування важливих особистісних якостей;
- забезпечити роботу гуртків, секцій різних напрямів: фізкультурно-оздоровчих, естетичних, предметних; організувати факультативні заняття та консультації;
- створити умови для активного дитячого відпочинку.

Отже, можна впевнено стверджувати, що учнівські об'єднання в системі виховної роботи приватної загальноосвітньої школи не тільки мають потужний виховний потенціал та значно підвищують ефективність і результативність виховної системи закладу, а й спроможні вирішувати низку соціально-педагогічних та організаційно-методичних завдань.

Література:

1. Бех І. Д. Психологічні засади побудови виховного простору особистості / І. Д. Бех // Особистість в єдиному освітньому просторі: матеріали I Міжнародного освітнього форуму (Запоріжжя, 5–7 травня 2010 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ukrdeti.com/firstforum/b3.html>

2. Дж
М.
3. Єр
Ви.
4. Ко
ли
«Н
5. Фр
обр

ГАЙ

Міс
ті, реаліза
тягом баг
рух, так м
смо свою
визначил
ганізації

1. Га
різ
2. Га
бе
3. Га
ви
4. Га
ак
5. Га
дл

Асо
конфере
значає пр
дівчат і
У В
ти, кожн
вали їх т

Від
Закони.
ським м
Зак
✓ ч
✓ Г
✓ О